Alexandru Rădescu

O ȚARĂ, MAI MULTE PRAGURI

Ghid de buzunar al României sufletești

Volumul I
BISERICI ȘI MĂNĂSTIRI

DOXOLOGIA
Iași, 2026

Despre autor, în câteva rânduri

Călătoria editorială a autorului acestei cărți a început în martie 2013, odată cu apariția volumului *Jurnal athonit. Pagini de ucenicie* (coautor, alături de Paul „Slayer" Grigoriu, editura Filos). În iunie 2015 îi apare la editura Doxologia volumul *Athos. Însemnările netăcutelor cărări*, iar în toamna aceluiași an, *Neșlefuitele poeme* (coautor, alături de Cristian Boroș, editura Filos). În 2016, tot în iunie și tot la editura Filos, apare volumul de versuri *Un anotimp în Crângași*.

Un nou proiect editorial iese din tipar în 2023, grație Editurii Pavcon – *Ilustrate fără ștampilă*, cu o emoționantă și onorantă lansare la Muzeul Literaturii Române.

În prezent Senior Editor la Revista Biz, Alexandru Rădescu (1977, Târgu Jiu) deține o Licență în Jurnalism și un Masterat (Universitatea Hyperion). Mai bine de 10 ani s-a ocupat de rubrica IT&C la Jurnalul Național și pe Jurnalul.ro.

A fost desemnat „Jurnalistul IT&C al anului" la Gala Comunic@ții Mobile (2008) și a obținut premiul „Tânărul Jurnalist al anului, secțiunea IT&C" (2010), eveniment organizat de Freedom House.

Cuprins

Cuvânt introductiv 9

Mănăstirea Sărăcinești (Jud. Vâlcea) 13
Mănăstirea Brebu (Jud. Prahova) 17
Mănăstirea Găiseni (Jud. Giurgiu) 20
Mănăstirea Plătărești (Jud. Călărași) 22
Mănăstirea Polovragi (Jud. Gorj) 25
Mănăstirea Surpatele (Jud. Vâlcea) 28
Mănăstirea Cornu (Jud. Prahova) 31
Mănăstirea Bunea (Jud. Dâmbovița) 34
Mănăstirea Brădetu (Jud. Argeș) 36
Mănăstirea Bradu (Jud. Buzău) 39
Biserica de la Negoiești (Jud. Călărași) 42
Biserica Tutana (Jud. Argeș) 44
Mănăstirea Verbila/Vărbila (Jud. Prahova) 48
Peștera Sfântului Apostol Andrei (Jud. Constanța) 51
Mănăstirea Văcărești Noi – Lumina (Jud. Constanța) 55
Luminile de la Mănăstirea Snagov (Jud. Ilfov) 57
Rod de Jercălăi (Jud. Prahova) 60
Biserica lui Horea – Băile Olănești (Jud. Vâlcea) 62
Mănăstirea Turnu (Jud. Prahova) 65
Biserica paraclis de la Potlogi (Jud. Dâmbovița) 69
Mănăstirea Zamfira (Jud. Prahova) 71

Rodnicia așteptărilor de la Apostolache (Jud. Prahova) 74
Timpuri pentru Robaia (Jud. Argeș) 76
Din nou la Verbila (Jud. Prahova) 80
Dealu – pecetea unui tezaur național (Jud. Dâmbovița) 83
Rătești – viața renaște dincolo de ruine (Jud. Buzău) 87
Arhanghelii de la Berca (Jud. Buzău) 91
Țigănești – atelierele maicilor de pe ogorul Domnului (Jud. Ilfov) 94
Cotmeana – dangătul de fier al Basarabilor (Jud. Argeș) 98
Berislăvești – Voronețul din tinda Coziei (Jud. Vâlcea) 101
Pissiota – testament în culori neobizantine (Jud. Prahova) 105
Mănăstirea Dintr-un Lemn (Jud. Vâlcea) 109
Schitul Ostrov – însemnările unei sfințenii voievodale (Jud. Vâlcea) 112
Binecuvântatele isprăvi de la Bascovele (Jud. Argeș) 116
Mănăstirea Pătroaia – mireasma bineplăcută a gândului de artist (Jud. Dâmbovița) 119
Cobia de ocru și siena (Jud. Dâmbovița) 123
Din nou la Turnu. Sau file din „cronicile de la Târgșoru Vechi” (Jud. Prahova) 126
Mănăstirea Sfântul Apostol Filip și Sfinții necunoscuți de la Tropaeum Traiani (Jud. Constanța) 130
Mănăstirea Bran (Jud. Brașov) 135

Mănăstirea Nucet. Un nod duhovnicesc
din fortificația unei cetăți de scaun
(Jud. Dâmbovița) 139
Mănăstirea Runcu Leaota
(Jud. Dâmbovița) 144
Mănăstirea Viforâta. Taine din lespedea Timpului
(Jud. Dâmbovița) 148
Biserica din Gâltofani – Conacul Nicolae Bălcescu
(Jud. Vâlcea) 152
Biserica îngropată de la Istria (Jud. Constanța) 156
Bisericile din Peștera Sfântului Grigorie Decapolitul –
Peștera Liliecilor (Jud. Vâlcea) 161
Mănăstirea Comana. Liturghia neîntreruptă din
lavra Basarabilor-Cantacuzini (Jud. Giurgiu) 165
Mănăstirea Aninoasa. Fortăreața lui
aga Tudoran Vlădescu, pre sufletul
egumenului Teodosie (Jud. Argeș) 171
Mănăstirea Cetățuia Negru-Vodă. Murmurul
sihaștrilor pe creasta voievozilor (Jud. Argeș) 177
Mănăstirea Crasna. Buchetul Frumoasei din Oltenia
de sub munte (Jud. Gorj) 182
Mănăstirea Glavacioc (Jud. Argeș) 185
Mănăstirea „Sfântul Antonie" de la Iezer
(Jud. Vâlcea) 190
Schitul Sfântului Neagoe Basarab. Izvorul athonit
pe plaiurile argeșene (Jud. Argeș) 195
Catedrala Națională. Reportaj la
sfințirea picturii, octombrie 2025 (București) 200

Cuvânt introductiv

Anotimpurile au ciclul lor, dar o întrebare rămâne: „Unde fugim de acasă?". Pentru o familie cu copii, pe lângă provocările vremurilor, răspunsul la această întrebare, cu toată aroma inefabil soresciană, oferă o serie de perspective din care nu lipsesc discuțiile interminabile, pe tonuri variate. Oferta de *entertainment*, cu ecrane de diverse mărimi, se conjugă cu locurile de joacă din apropierea locuinței, parcuri, grădini tematice sau spații închise, în care părinții îi supraveghează pe copii ca într-un acvariu.

Și totuși cred că suntem datori să încercăm mai mult. Cu un efort mai mare, din mai multe puncte de vedere. Și conștienți fiind, ca părinți, că nu lucrăm întocmai ca la roata olarului... Sufletul omului, cu tainițele sale în vârtejul vremurilor, este mult mai adânc.

Cartea pe care o ții în mâini, prima dintr-o serie, cuprinde 50 de descrieri de biserici și mănăstiri, lăcașuri al căror prag l-am trecut, alături de copii, în drumurile noastre de familie, prin țară. În timpul nostru liber, cu harta în mână, cu ochii pe cer și pe ceas, căutând să avem mereu un punct de echilibru (fragil!) între spațiul

sacrului și dimensiunea ludicului. *Imposibil*, spuneți?! Vă invit, pagină cu pagină, într-o călătorie de (re)descoperire a României *imposibil* de neiubit. Din toată inima, din veac în veac.

Așa am spus, „prima dintr-o serie", întrucât, cu voia lui Dumnezeu, alte volume sunt deja în lucru, în paralel. Și nu doar cu „biserici și mănăstiri", ci și cu alte bijuterii culturale ale României, de prea multe ori pe nedrept ocolite de autocare sau prea puțin puse în valoare.

Atunci când treci pragul istoriei noastre, de sfinți (știuți și neștiuți), eroi, cuvioși, martiri și smeriți sau preaputernici ctitori, ținându-ți copiii în brațe și de mână, atunci ai nevoie de privire pătrunzătoare și viteză de reacție pentru a ține situația sub control. Cu o ultrarapidă schimbare de roluri, între părinți – mamă și tată –, de parcă am pune în practică din fișa tehnică a... fotbalului total, cu notițe bine întocmite după Ștefan Covaci și Johan Cruyff.

Până la o anumită vârstă, copiii nu simulează interesul, nu se tocmesc cu sinceritatea și nu jonglează cu întrebările fără rost. Ba din contră, după cum am rămas și noi, părinții, suspendați în aerul unui răspuns care parcă nu mai venea, sau chiar remarcau, câteodată, monahii „ghiduși" și maicile binevoitoare cu prezența noastră, cu mult „peste răbdări".

Ce moștenire lăsăm noi copiilor, când versul-*Testament* al lui Arghezi nu-ți dă pace, iar versetul evan-

ghelic glăsuiește și mai teribil: „Nu vă adunați comori pe pământ...”?!

Am încercat, prin aceste drumuri extraordinar de frumoase, prin cotloanele și sufletul României, nu doar să oferim un răspuns, ci și să sădim un sprijin pentru mai târziu, întru devenirea lor.

În ziua Sfinților români:
Sfântul Cuvios Pafnutie – Pârvu Zugravul
Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla
Proclamarea locală a canonizării
Sfinților Cuvioși Paisie și Cleopa de la Sihăstria

MĂNĂSTIREA SURPATELE

Județul Vâlcea

Sunt înserări în care „ceva" te ia de mână și te poartă până în pridvorul a altceva atât de tainic încât începi să-ți pui serioase întrebări despre timp, spațiu și palpabilă existență.

Sunt înserări, precum cea care ne-a surprins la Mănăstirea Surpatele (Frânceștii de Vâlcea), în care chipul transfigurat de martiriu (sufletesc) al Doamnei Maria Brâncoveanu apare și mai limpede „sub cerul Olteniei".

Și totuși, aici la Surpatele, totul este atât de frumos încât îți aduce în palme și liniștea cuvenită. Sigur, pentru unele astfel de „privilegii" trebuie să mai fie de acord și copiii, care în sfârșit simt libertatea de a te răsplăti, în felul lor, pentru timpul petrecut în mașină sub această arșiță indelebilă...

Biserica Mănăstirii Surpatele a fost ridicată inițial din lemn, de către logofătul Tudor Drăgoescu și fratele său Stanciu, boieri din neamul Buzeștilor, în vremea domniei lui Neagoe Basarab.

Ca și în alte binecuvântate situații, Doamna Marica Brâncoveanu, soția Sfântului voievod martir, a ridicat, în locul bisericii din lemn, „o mănăstioară, frumoasă și iscusită" care a fost sfințită, la începutul sec. XVIII, chiar de către Sfântul Antim Ivireanul, pe atunci episcop al Râmnicului Noul Severin.

Cum în curtea mănăstirii există o denivelare de teren, copiii au găsit de cuviință să se rostogolească „precum în filme". Cum de ce?! Pentru că așa au văzut ei la… Buză și Mărgelatu. Mai poți să spui ceva? Tragi aer în piept, spui cu glas încet, rugător: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, păzește-i!", și te uiți în jur dacă este totuși vreun element de pericol…

Profităm de aceste momente, suportând și privirea critică din partea altor vizitatori-pelerini, pentru a ne bucura de podoabele frescelor. Pictura a fost executată de către meșteri zugravi formați în Școala brâncovenească de la Hurezi: Andrei, Iosif ieromonahul, Hranite și Ștefan. Din fericire, iconostasul păstrează icoanele originale, la fel este și ușa, arătând încă o dată gustul artistic al familiei Brâncoveanu.

La fața locului, de la o maică jovială, avem să aflăm și mai multe din trecutul mănăstirii. Anton Pann („finul Pepelei, cel isteț ca un proverb" – Eminescu) a activat aici, ca profesor de muzică și traducător de cărți religioase, tulburând în cele din urmă viața monahală a maicilor. De asemenea, ilustratorul francez Dieudonné Auguste Lancelot a trecut și pe aici în 1860, în timpul călătoriei prin Principatele Unite, lăsând gravuri de o excepțională

importanță pentru viața spirituală, culturală și socială a românilor din acele vremuri.

Văzând acrobațiile copiilor, maica îi întreabă dacă au auzit de haiduci, de panduri… Răspunsul i-a venit cu un elan care i-a provocat un zâmbet de o puritate de cristal: „Daaaa, că tata e oltean!" Moment în care maica i-a luat de mână pe cei mari și a mers cu ei să le arate Troița ridicată în memoria eroilor Tudor Vladimirescu, Iancu Jianu și a tuturor celor care au jurat (în această sfântă mănăstire) să lupte „până la moarte" împotriva celor care ne pângăreau țara, tradițiile și neamul.

Vizibil emoționați de cele ce auzeau, copiii au rămas pentru câteva momente fără nicio replică. Ar fi vrut parcă să ia o bucată din Troiță acasă, dar nu știau cum să spună, cum să facă. Maica i-a mângâiat pe creștet și ne-a întrebat unde mergem mai departe. „La Mănăstirea Dintr-un Lemn." „Foarte bine, foarte bine. Maica Domnului să vă ocrotească! Și să știți, copii, că Doamna Maria Brâncoveanu, după ce s-a putut întoarce în Țara Românească din chinuitoarele închisori turcești, venea des aici ca să-și plângă domnul și bărbatul și băieții martirizați la Istanbul. Ba mai mult, adeseori făcea drumul pe jos până la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Sunt aproximativ 5 kilometri distanță între cele două mănăstiri și Doamna Brâncoveanu îi parcurgea cu multă rugăciune, purtându-și mucenicia sufletească…"